

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертацію Курганської Марини Костянтинівни

«Теоретико-методичні основи антикризового управління діяльністю
будівельного комплексу регіону»,

що подана на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка

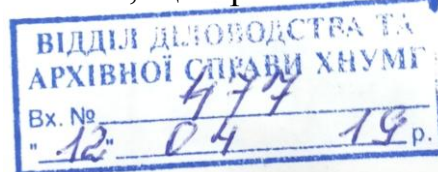
1. Актуальність дисертаційного дослідження

Сучасне кризове погіршення базових соціально-економічних показників актуалізують проблеми посилення конкурентоспроможності пріоритетних для державного розвитку галузей та господарських комплексів. У той же час зростає роль регіонального розвитку на засадах ефективного використання матеріальних, кадрових, фінансових, інформаційних ресурсів та покращення рівня життя населення.

Важливо визначити пріоритетні галузі економіки, які першочергово потребують конструктивних змін, оскільки вони є базовими та мають суттєвий вплив на соціально-економічний розвиток регіону. До них, без сумніву, відноситься будівництво та суміжні галузі. Забезпечення розвитку будівельного комплексу регіону є стратегічним завданням з огляду на його участь у створенні основних фондів інших галузей економіки, а також забезпеченні населення одним з первинних суспільних благ – житлом.

Вирішення перелічених питань, безумовно, потребує детального обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону, як першочергового завдання, яке мають розв'язувати органи місцевого самоврядування щодо життєзабезпечення населення та соціально-економічного розвитку підпорядкованих їм територій.

Вищевикладене підтверджує актуальність вибору теми дисертаційного дослідження Курганської Марини Костянтинівни, що присвячене обґрунтуванню



теоретико-методичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону.

Актуальність теми підтверджується також і тим, що дисертаційна робота пов'язана зі Стратегією сталого розвитку Харківської області до 2020 року та виконання Постанови Кабінету Міністрів України № 386 від 06.08.2014 р. «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 р.» та відповідає тематичній спрямованості наукових розробок в рамках науково-дослідних робіт Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова за темою: «Регулювання соціально-економічного розвитку міського комплексу: теорія, методологія, практика» (номер державної реєстрації 0113U000575, 2013 р.), де автором розроблено модель оцінювання професійної надійності людської с будівельного виробництва, а також в межах госпдоговірної теми «Розробка стратегії і тактики розвитку підприємства» (номер реєстрації 2729/14 від 27.10.2014 року), де автором визначені основні проблем будівельного комплексу регіону.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій та їх достовірність

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи, опублікованими її автором науковими працями та авторефератом дає можливість відзначити, що наукові результати, висновки і рекомендації є обґрунтованими та достовірними. Наукові положення, що знайшли відображення в дисертації, повно досліджені, про що свідчить структурна побудова та зміст роботи, широкий перелік використаних літературних джерел, узагальнених, систематизованих та кваліфіковано опрацьованих автором фундаментальних робіт вітчизняних і закордонних вчених, фахівців з питань антикризового управління будівельного комплексу на рівні регіону, а також значний обсяг проаналізованого практичного матеріалу, нормативно-правових та методичних документів, статистичної інформації. На основі застосування загальнонаукових та спеціальних методів дослідження дисертанту вдалось зробити важливі висновки та цінні пропозиції, які мають як

теоретичне, так і практичне значення для удосконалення антикризового управління діяльністю регіонального будівельного комплексу.

Дисертаційна робота побудована в логічній послідовності відповідно до мети і завдань дослідження. Текстова частина дисертації доповнюється таблицями та рисунками, що свідчить про вміння автора опрацьовувати й узагальнювати матеріал, а композиція самої роботи вказує на володіння автором прийомами наукового пошуку. Це підтверджує високу ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, наведених в дисертаційній роботі Курганської М.К.

Детальне ознайомлення опонента зі змістом дисертації та авторефератом дозволило визначити основні наукові положення, висновки, пропозиції та рекомендації, що сформовані здобувачем і характеризуються науковою новизною, відображають особистий внесок дисертанта при розробці теоретико-методичних засад вирішення пріоритетного науково-прикладного завдання щодо удосконалення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону.

У вступі подано загальну характеристику дисертаційної роботи, розкрито її актуальність, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, сформовано положення наукової новизни, обґрунтовано теоретичну та практичну цінність та їх апробацію.

У першому розділі «Теоретичні аспекти антикризового управління будівельного комплексу регіону» узагальнено сутність та ознаки кризи та антикризового управління, визначено особливості антикризового управління у будівництві та обґрунтовано умови формування антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону.

У другому розділі «Аналіз сучасного стану будівельного комплексу регіонів України в умовах кризи» проведено аналіз роботи будівельного комплексу регіонів України в контексті антикризового управління, проведено оцінку діяльності будівельного комплексу на прикладі підприємств Харківського регіону з позиції антикризового управління та досліджено рівень його адаптованості до

кризи.

У третьому розділі «Удосконалення антикризового управління будівельними підприємствами на регіональному рівні» обґрунтовано напрями підвищення ефективності антикризового управління діяльністю регіонального будівельного комплексу, розроблено методичне забезпечення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону та науково-організаційне забезпечення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу Харківського регіону.

Отримані наукові результати і висновки характеризуються достатнім рівнем обґрунтованості, що є наслідком критичного осмислення досліджуваної проблеми, узагальнення накопиченого досвіду щодо удосконалення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону. Відтак, ознайомлення зі змістом дисертації Курганської М.К., його науковими публікаціями та авторефератом дає підставу стверджувати, що основні положення, науково-прикладні розробки та висновки дисертації відображають об'єктивний і вагомий перелік елементів наукової новизни і репрезентують особистий внесок автора у розвиток такої галузі науки як розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

3. Нові наукові результати, що отримані в дисертаційній роботі

Теоретичні положення, які викладено дисертантом в дисертаційному дослідженні, дозволили сформулювати сукупність цікавих результатів, яким притаманна певна наукова новизна, а саме:

удосконалено:

методичне забезпечення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону, яке включає комплекс цілей, функцій, підходи, рівні антикризового управління, інформаційний інструментарій, методи контролю, визначення відповідальності за реалізацію елементів антикризового управління, що, на відміну від існуючих, дозволяє виявити проблеми фінансової стійкості, ділової активності та зниження темпів зростання рентабельності регіонального будівельного комплексу з метою забезпечення системності та ефективності антикризових заходів;

науково-організаційне забезпечення антикризового управління будівельним комплексом регіону, ефективність якого, на відміну від існуючих, визначається такими критеріями, як швидкість реагування на ймовірні прояви кризи, системне використання заходів антикризового управління та узгодженість реалізації антикризових заходів та дозволяє обґрунтовано обирати відповідні форми антикризового управління (запобіжну, стабілізаційну або радикальну);

методичний підхід щодо відбору критеріїв оцінки діяльності будівельного комплексу регіону з позиції антикризового управління, який, на відміну від існуючих, базується на моделі оцінювання з подвійною перевіркою результатів експертної оцінки складових антикризового управління будівельного комплексу регіону і дозволяє визначити ключовий показник ідентифікації кризової ситуації та розробити відповідні антикризові заходи;

дістали подальшого розвитку:

понятійно-категоріальний апарат теорії антикризового управління щодо уточнення змістовного наповнення поняття «антикризового управління будівельним комплексом регіону», яке, на відміну від існуючих, визначено як систему цілеспрямованого впливу на фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання на всіх рівнях регіонального розвитку з метою профілактики, запобігання ймовірності виникнення і подолання фінансової кризи, одночасно забезпечувати стійкість та стабільність соціально-економічного розвитку регіонів;

підхід до обґрунтування формування антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону, який, на відміну від існуючих, передбачає виділення пріоритетних підходів у господарській діяльності регіональних будівельних комплексів - своєрідних пунктів зростання, які сприяють підвищенню їх ділової активності;

напрями підвищення ефективності антикризового управління діяльністю регіонального будівельного комплексу, які ґрунтуються на фінансовій стабілізації будівельного комплексу регіону з метою зміцнення його фінансових позицій та орієнтацією на тривалу перспективу з послідовним переходом до поточного та

оперативного планування й управління, нарощуючи при цьому антикризовий потенціал регіонального будівельного комплексу.

4. Аналіз відображення результатів дослідження в публікаціях та авторефераті

Наведені в дисертації результати повністю викладені в авторефераті. За темою дисертації опубліковано автором самостійно та у співавторстві 13 наукових праць.

Обсяг друкованих робіт та їх кількість відповідають вимогам МОН України до публікації основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

У наукових працях повною мірою розкрито всі нові наукові результати рецензованої дисертації.

Автореферат містить відомості про зміст дисертації, ступінь новизни розробок, теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

5. Практичне значення результатів дослідження

Зазначені у роботі пропозиції та рекомендації дозволять підвищити ефективність функціонування будівельних комплексів регіонів України та сформуванню теоретико-методичне забезпечення запровадження та впровадження антикризового управління.

Розроблені в дисертації положення щодо удосконалення антикризового управління будівельним комплексом на регіональному рівні використані: у роботі Харківської обласної Ради (довідка про впровадження № 374 від 14.05.2018) при підготовці аналітичних матеріалів з питань реформування регіональної політики області; Громадської спілки «Слобожанські стратегії» (довідка про впровадження № 1/03-31 від 11.05.2018) при підготовці пропозицій для регіональних органів влади, спрямованих на здійснення державних, регіональних і місцевих програм.

Результати дисертаційного дослідження використані у навчальному процесі Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова при викладанні дисциплін «Фінансовий менеджмент», «Аналіз

виробничо-господарської діяльності», «Інвестиційний менеджмент» (довідка № 541 від 03.04.2018)

6. Апробація результатів дисертації

Основні результати досліджень, висновки і рекомендації, викладені в дисертаційній роботі, доповідалися на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: Всеукраїнської науково-практичній конференції аспірантів, співробітників Одеської національної академії зв'язку ім. О. С. Попова. (м. Одеса, 19 листопада 2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи функціонування будівельного комплексу в контексті забезпечення регіонального розвитку» (м. Харків, 20-21 листопада 2014 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Проблеми стабілізації економіки України» (м. Тернопіль, 16 грудня 2016 р.); I Міжнародній науково-практичній Інтернет-конференції присвяченої 95-річчю Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (м. Харків, 5 березня 2018 р.); Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Інновації XXI століття» (м. Вінниця, 25 травня 2018 р.)

7. Недоліки та зауваження

У цілому дисертаційна робота заслуговує позитивної оцінки. Разом з тим, слід відзначити деякі дискусійні моменти:

1. Дискусійним є розгляд автором будівельного комплексу регіону як сукупності будівельних підприємств, адже посилення взаємозв'язків і зростання взаємозалежності виробництв дозволяє комплексно сформувати територіальні підсистеми або об'єднань підприємств за кластерним підходом, який, з нашої точки зору, є оптимальним у контексті підвищення конкурентоспроможності регіону за рахунок принципів комплексності щодо ведення регіональної політики і мобілізації продуктивних сил.

2. У п.п. 2.1 та 2.2 дисертації проаналізовано результати діяльності будівельного комплексу регіонів України, в тому числі з позиції антикризового управління. На нашу думку, доцільно було оцінити вплив діяльності будівельного комплексу на рівень соціально-економічного розвитку регіону для більш

грунтового забезпечення його антикризового управління.

3. Автор пропонує використовувати вагові коефіцієнти для кожного з досліджених будівельних підприємств з метою введення інтегральних середньозважених показників платоспроможності, ділової активності та рентабельності будівельного комплексу на прикладі Харківського регіону, проте не зазначає яким чином визначає ці вагові коефіцієнти (с. 121-144)

4. Не знайшло відображення у тексті дисертації обґрунтування бажаних оптимальних значень інтегральних показників за групами, які є критеріями досягнення цілей у запропонованому науково-організаційному забезпеченні запровадження та реалізації антикризового управління для будівельного комплексу на регіональному рівні (т. 3.6, стор. 156-158).

5. Отримані наукові результати не досить повно відображають специфіку будівництва, особливості діяльності та фінансові показники саме будівельних підприємств на регіональному рівні у розрізі антикризового управління.

Зазначені недоліки не є принциповими та не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

8. Загальний висновок

Дисертаційна робота Курганської Марини Костянтинівни «Теоретико-методичні основи антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону» містить нові наукові результати, що в сукупності вирішують складне завдання з удосконалення теоретичних положень та розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону.

Зазначене дає підставу стверджувати, що дисертація на тему «Теоретико-методичні основи антикризового управління діяльністю будівельного комплексу регіону»: 1) виконана на належному науково-теоретичному рівні; 2) відмічені опонентом недоліки не змінюють загальної позитивної оцінки представленої до захисту дисертаційної роботи; 3) за своїм змістом, науково-прикладною сутністю, елементами наукової новизни, результатами впровадження науково-прикладного доробку та оформленням – дисертація відповідає вимогам, викладеним у пп. 9, 11,

12 і 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. за № 567 (зі змінами), що пред'являються до кандидатських дисертацій зазначеного напрямку економічних досліджень.

За складом вирішених задач дисертація відповідає паспорту спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Автор дисертації, Курганська Марина Костянтинівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка.

Офіційний опонент :

доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування

Приватного вищого навчального
закладу “Львівський університет
бізнесу та права”,

кандидат економічних наук, доцент

